

KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA

30. dubna 2002
aktualizace 17. února 2005

Usnesením vlády České republiky ze dne 22. dubna 2002 č. 417 byla schválena **Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015**.

Vláda v usnesení dále:

- souhlasí s bezúplatným převodem materiálu civilní ochrany od ministerstva vnitra státním i nestátním subjektům;
- ukládá ministrům a vedoucím ostatních správních úřadů, hejtmanům, primátorovi hlavního města Prahy, přednostům okresních úřadů a primátorům měst Brna, Ostravy a Plzně realizovat opatření uvedená v příloze;
- ukládá ministru vnitra vytvářet podmínky pro realizaci koncepce při sestavování státního rozpočtu pro příslušný rok.

Realizace základních opatření této koncepce je rozvržena do roku 2006 a dořešení dalších opatření do roku 2015 a je obsahem přílohy k usnesení vlády.

Příloha k usnesení vlády obsahuje:

Harmonogram realizace základních opatření ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015	2
Do roku 2006.....	2
Výhled do roku 2015:	3
Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015	3
1. Úvod	3
2. Současný stav	5
3. Koncepce.....	7
a) Úkoly občanů, podnikové sféry a veřejné správy.....	7
Občan	7
Obec	7
Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby	8
Orgány kraje	8
Ministerstva a jiné ústřední správní úřady	8
b) Zdokonalování připravenosti složek integrovaného záchranného systému	8
c) Zvýšení úrovně připravenosti pracovníků veřejné správy, právníckých a fyzických osob včetně školní mládeže	9
d) Základní organizační a technická opatření ochrany obyvatelstva.....	9
e) Řešení materiálu civilní ochrany.....	11
f) Zásady financování ochrany obyvatelstva	11
4. Mezinárodní spolupráce	11
5. Závěr	12
Přehled zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva	13
Informace ke koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015	17

Harmonogram realizace základních opatření ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015

Do roku 2006

1. Zajistit zpracování opatření ochrany obyvatelstva do havarijních plánů.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: hejtmani, primátor hlavního města Prahy, přednostové okresních úřadů, primátoři měst Brna, Ostravy a Plzně
2. Zajistit zpracování do typových plánů opatření ochrany obyvatelstva a další opatření související s ochranou života, zdraví, majetku a životního prostředí při krizových situacích.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
3. Zpracovat do „Přehledu opatření pro přechod státu z mírového stavu do stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a jeho činnost při řešení vojenských krizových situací“ opatření k ochraně obyvatelstva, v souladu s metodikou zpracování plánů obrany.
Odpovídá: ministr obrany
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
4. Vytvořit podmínky a zahájit profesní, kvalifikační a doplňující profesní vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
5. Stanovit požadavky k získání odborné způsobilosti v oblasti ochrany obyvatelstva.
Odpovídá: ministr vnitra
6. Stanovit zaměření a formy přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
7. Vytvořit podmínky pro organizované zapojení nevládních humanitárních organizací při přípravě a realizaci opatření k nouzovému přežití obyvatelstva a poskytování humanitární pomoci.
Odpovídá: ministr vnitra
8. Dobudovat systém operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému krajů, včetně zavedení čísla tísňového volání 112.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: hejtmani, primátor hlavního města Prahy
9. Stanovit koncepci rozvoje chemicko-technické služby Hasičského záchranného sboru České republiky.
Odpovídá: ministr vnitra
10. Zabezpečit rozpracování Ministerské směrnice pro civilní nouzové plánování Severoatlantické aliance na léta 2003-2004 a 2005-2006 v oblasti ochrany obyvatelstva České republiky.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
11. Dobudovat a vybavit Operační a informační středisko generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky a připojit na monitorovací a informační centrum Evropské unie.
Odpovídá: ministr vnitra
12. Zahájit materiální vybavení a přípravu složek integrovaného záchranného systému, včetně zařízení civilní ochrany, k plnění úkolů ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
13. Vytvořit podmínky k zabezpečení odborné přípravy personálu zařízení civilní ochrany ve vzdělávacích zařízeních v působnosti Ministerstva vnitra.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: správní úřady
14. Zabezpečit odsun materiálu civilní ochrany od organizačních složek státu, státních organizací, obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: správní úřady
15. Zapojit se do vzdělávacích programů k přípravě složek integrovaného záchranného systému pro řešení teroristických útoků, zvláště s použitím zbraní hromadného ničení, v rámci Evropské unie.
Odpovídá: ministr vnitra

- Součinnost: Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Státní úřad pro jadernou bezpečnost
16. Zapojit se do systematické výměny informací o vážných nehodách a hrozbách teroristických útoků v rámci Evropské unie.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
17. Na základě analýzy potřeb smluvně zabezpečit nezbytné dodávky prostředků, přístrojů a techniky k zajištění ochrany obyvatelstva, popř. surovin a materiálu pro jejich výrobu pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: Správa státních hmotných rezerv
18. Technicky dořešit vyozumění jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí.
Odpovídá: ministr vnitra
19. Vyhodnotit stav realizace Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015.
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady

Výhled do roku 2015:

- dokončit kontrolu funkčnosti materiálu civilní ochrany, jeho vyřídění a ekologickou likvidaci nefunkčního materiálu,
Odpovídá: ministr vnitra
- dokončit obměnu elektrických rotačních sirén za sirény elektronické,
Odpovídá: ministr vnitra
- vytvořit zásoby pro nouzové přežití a stanovit postupy pro jejich distribuci fyzickým osobám v postižených oblastech,
Odpovídá: ministr vnitra
- zřídit kynologickou službu Hasičského záchranného sboru České republiky,
Odpovídá: ministr vnitra
- posoudit možnosti převedení záchranných a výcvikových základen Armády České republiky do působnosti Ministerstva vnitra,
Odpovídá: ministr obrany, ministr vnitra
- vyhodnotit realizaci výuky tematiky ochrany člověka při mimořádných událostech na základních a středních školách a zvážit další postup v této oblasti,
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- dokončit materiální vybavení a přípravu složek integrovaného záchranného systému, včetně zařízení civilní ochrany, k plnění úkolů ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech,
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
- zapojit se do nově zahajovaných projektů v rámci plnění Akčního programu Evropské unie pro oblast civilní ochrany,
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní ústřední správní úřady
- zabezpečit realizaci Ministerské směrnice pro civilní nouzové plánování Severoatlantické aliance na příslušné období v oblasti ochrany obyvatelstva České republiky,
Odpovídá: ministr vnitra
Součinnost: ministerstva a ostatní správní úřady
- analyzovat možnosti a stanovit základní požadavky na projektování staveb, ve kterých dochází ke shromažďování velkého počtu osob a které mohou být potenciálně ohroženy mimořádnými událostmi vyplývajícími z bezpečnostních hrozeb a rizik,
Odpovídá: ministr vnitra

[Obsah](#)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015

1. Úvod

Civilní obrana byla až do roku 1990 koncipována především jako součást opatření k přípravě státu a společnosti k obraně před následky konfrontační války za použití zbraní hromadného ničení. To vyplývalo z vojensko-politické doktríny, ve které se uvažovalo o tom, že ozbrojený konflikt může propuknout během několika dnů. Z této představy vycházela i opatření, která směřovala k tomu, aby každý subjekt, včetně obcí, měst, výrobních závodů, škol a nemocnic, byl předem připraven na okamžité zahájení aktivit, směřujících k ochraně obyvatelstva a udržení

ekonomické stability. Z tohoto období pochází výstavba stálých úkrytů, pozorovaten, chráněných pracovišť pro řízení opatření civilní obrany, zabezpečení obyvatelstva prostředky individuální ochrany a jeho uložení v cca 33 000 skladech, vytváření jednotek, zařízení a služeb civilní obrany, ve kterých bylo zařazeno 1,8 mil. osob a jejich zabezpečení speciálním materiálem civilní obrany v obcích nebo podnicích. S pozůstatky tohoto období je nezbytné se vyrovnat.

Ukončení studené války, minimalizování možnosti vzniku globální vojenské konfrontace a skutečnost, že v horizontu nejméně deseti let nehrozí v našem regionu vznik rozsáhlejšího vojenského konfliktu, umožňuje změnit charakter připravovaných opatření k ochraně obyvatelstva. Je zřejmé, že příznaky hrozby případného konfliktu bude možné zjistit s dostatečným předstihem minimálně dvou let, který umožní přijmout potřebná opatření.

Na druhé straně je ale třeba vidět, že existují a nadále vznikají nové, často obtížně předvídatelné bezpečnostní hrozby a rizika.

Hrozbu představují státy, nevládní skupiny a organizace, které nerespektují mezinárodní právo a pro které jsou válka, násilí a potlačování základních lidských práv a svobod prostředkem prosazování jejich zájmů. Rozšiřuje se okruh subjektů, které mohou disponovat jadernými, chemickými a biologickými zbraněmi, což v kombinaci s reálnou hrozbou terorismu představuje potenciální nebezpečí i pro Českou republiku.

Stálá pozornost musí být věnována rizikům provozních havárií a živelních pohrom, otázkám epidemií a ekologickým nebezpečím, jaká představují klimatické změny, úbytek pitné vody a jiná ohrožení.

Z uvedených hledisek je nezbytné přehodnotit dosavadní pojetí ochrany obyvatelstva, které bylo v minulosti jednoznačně orientováno na přípravu státu k obraně. Současně je nutno konstatovat, že pro řešení opatření ochrany obyvatelstva nebylo, do doby přijetí zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, vytvořeno právní prostředí. Z tohoto důvodu se v minulosti přistupovalo k problematice ochrany obyvatelstva z pohledu článku 61 Dodatkového protokolu I k Ženevským úmlouvám¹. Jeho obsah je ale výlučně orientován jen na ochranu obyvatelstva za válečného stavu.

Po ukončení studené války se stejně jako v ostatních vyspělých zemích začalo přehodnocovat využití opatření ochrany obyvatelstva plánovaných pro období války k řešení nevojenských krizových situací. Realizace zásadních transformačních procesů však mohla být zahájena až po přijetí příslušné právní úpravy.

Ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je spolu se zajištěním svrchovanosti, územní celistvosti a ochranou demokratických základů České republiky základní povinností a tedy i funkcí státu². Zahrnuje soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky.

Tímto pojetím ochrany obyvatelstva je Česká republika srovnatelná s převážnou většinou evropských států, byť v řadě zemí Evropské unie je pojem ochrana obyvatelstva, ale často i civilní nouzové plánování a krizové řízení ztotožňován s pojmem civilní ochrana, v některých státech ještě civilní obrana, jako s tradičním (historickým) institutem, zajišťujícím komplexně ochranu obyvatelstva v zemi.

Po přijetí Rozhodnutí Rady Evropské unie o vytvoření mechanismu Společenství pro zabezpečení posílení spolupráce při pomocných zásadách civilní ochrany ze dne 26. září 2001 a jednání konference generálních ředitelů civilní ochrany států Evropské unie, přidružených a kandidátských zemí v belgickém Knokke ve dnech 11.-12. října 2001 jako reakce na události po 11. září 2001 lze konstatovat, že ochrana obyvatelstva je, resp. by měla být organizována na těchto základních principech:

- starost o ochranu obyvatel náleží státu,
- ústředním orgánem v oblasti ochrany obyvatelstva je jedno ministerstvo, zpravidla ministerstvo vnitra,
- konkrétní odpovědnost ministrů a vedoucích jiných ústředních správních úřadů za ochranu života, zdraví a majetku je stanovena příslušnými zákony a vyplývá z jejich kompetencí,
- odpovědnost za ochranu obyvatelstva je rozložena na všechny úrovně veřejné správy, včetně obcí,
- profesní organizace tvoří jádro výkonných a částečně i řídicích složek, jsou doplňovány ostatními složkami různé právní povahy i fyzickými osobami (průměrný stupeň připravených specialistů činí 4-5 % populace),
- široká informovanost veřejnosti o ochranných opatřeních je prostředkem, který napomáhá k účinnější sebeochraně obyvatelstva,
- opatření, připravovaná k řešení následků mimořádných událostí a zmírnění dopadů krizových situací v míru, budou v případě potřeby využita i v období válečného stavu.

Konference rovněž připomněla některé další zásady, které je třeba na národních úrovních zabezpečit pro lepší připravenost na boj s terorismem:

- prohloubit integraci záchranných složek s policií a na ústřední úrovni též se zpravodajskými službami,

- hlavní rozhodovací a řídicí prvky systému ochrany orientovat na centrální a regionální úroveň, včetně vybudování centrálních (národních) a regionálních operačních center s chráněnými komunikačními propojeními,
- u občanů prohloubit úlohu znalostí sebeochrany,
- pozornost věnovat informačním a varovacím prvkům.

Všechny uvedené principy a zásady jsou zohledněny v navrhované koncepci.

[Obsah](#)

2. Současný stav

Současný právní řád České republiky obsahuje nezbytné právní normy, které stanoví ministerstvům a ostatním ústředním správním úřadům, orgánům krajů, okresním úřadům, obcím a vybraným právníkům a fyzickým osobám konkrétní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva. Jedná se zejména o zákon č. 239/2000 Sb., zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) a o další zákony uvedené [v příloze č. 1](#). Řídicí a koordinující úlohu sehrává Ministerstvo vnitra jako ústřední orgán pro ochranu obyvatelstva.

Jsou vytvořeny základní legislativní podmínky pro zabezpečení ochrany obyvatelstva a majetku související s povodněmi, rozsáhlými lesními požáry, vichřicemi, epidemiemi a epizootiemi, haváriemi při mírovém využívání jaderné energie, se závažnými haváriemi způsobenými vybranými chemickými látkami, s požáry a dalšími technickými a technologickými haváriemi velkého rozsahu, narušením hrází významných vodohospodářských děl, se zabezpečováním vnitřního pořádku a bezpečnosti, nehodami v silniční, civilní letecké a vnitrozemské lodní přepravě, s řešením nouzových stavů v dodávkách potravin a pitné vody, v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství, s vážnými teroristickými útoky s použitím zbraní hromadného ničení.

Integrovaný záchranný systém tvoří základní pilíř při koordinování činností a postupů jeho jednotlivých složek při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu³⁾. Dominantní úlohu v nich sehrávají hasičské záchranné sbory krajů, které jsou samostatnými organizačními složkami státu⁴⁾. Složky integrovaného záchranného systému, především profesní organizace a jednotky požární ochrany na místní, okresní, respektive krajské úrovni jsou připraveny plnit základní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva.

Události od 11. září 2001 ale ukázaly, že integrovaný záchranný systém není dosud komplexně připraven řešit na centrální úrovni dlouhodobější nasazení při odstraňování následků mimořádných událostí a krizových situací. Jeho jednotlivé složky nedisponují především odpovídající technikou a materiálem pro řešení následků mimořádných událostí, například pro případ velkého teroristického útoku s použitím jaderných, chemických a biologických látek. Chybí rovněž experti a specialisté pro řešení uvedených mimořádných událostí a krizových stavů, resp. systém jejich využití, včetně prohloubení mezinárodní spolupráce.

Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany plní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva, technických zásahů a požární ochrany při jakýchkoliv mimořádných událostech a krizových stavech včetně válečného. Hasičský záchranný sbor České republiky organizuje integrovaný záchranný systém a podílí se na havarijním a krizovém plánování. Zabezpečuje a koordinuje organizační a technická opatření v oblasti ochrany obyvatelstva, především varování, ukrytí, evakuaci a nouzové přežití.

Jsou vytvořeny dobré základní předpoklady pro vybudování kvalitního jednotného systému varování a vyrozumění. V trvalé provozuschopnosti jsou udržovány systémy, které umožňují včasné varování a informování obyvatelstva o potenciálním nebezpečí. V působnosti Ministerstva vnitra, resp. Hasičského záchranného sboru České republiky, je správa 4 564 sirén, které umožňují přenos varovných signálů na 80 % území naší republiky. Hodnota těchto prostředků je 500 mil. Kč a na jejich údržbu a provoz je ročně vynakládána částka ve výši 20 mil. Kč. V působnosti měst a obcí je správa 1 500 sirén, které dosud nejsou součástí jednotného systému varování a vyrozumění. Celostátní akustické zkoušky sirén jsou prováděny pravidelně 2x ročně. Od 1. listopadu 2001 je zaveden jeden varovný signál „Všeobecná výstraha“. K doplnění varovného signálu pro konkrétní informování obyvatelstva jsou využívány hromadné informační prostředky. Dále jsou sirény využívány pro svolávání jednotek sborů dobrovolných hasičů.

Stálé úkryty, které byly budovány pro ochranu obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení, nelze z hlediska doby jejich zpohotovění a nerovnoměrného rozložení na území České republiky využít při nevojenském ohrožení. V České republice je celkem evidováno 5 178 stálých úkrytů s celkovou kapacitou 920 tisíc úkrytových míst, přičemž stát vlastní pouze 709 těchto úkrytů. Věcné břemeno užívání je zřízeno k 1 453 stálým úkrytům. Hodnota úkrytového fondu je cca 10,2 miliard Kč v pořizovacích cenách. Na jejich údržbu a provoz je ze státních prostředků ročně vynakládána částka 47 mil. Kč, což je zcela nedostatečné pro vyřešení množství stavebně technických a majetkově právních nedostatků. Dále se ukrytí obyvatelstva plánuje v improvizovaných úkrytech.

K zabezpečení ukrytí cca 350 tisíc obyvatel v hlavním městě Praze jsou připravena opatření ochranného systému Metra a Strahovského automobilového tunelu. Tyto dopravní systémy umožňují rovněž rychlé a organizované provedení evakuace z centra Prahy na okrajová území. Celkové náklady na provoz a údržbu ochranného systému Metra a Strahovského automobilového tunelu činí ročně cca 98 mil. Kč.

Opatření k evakuaci a nouzovému přežití obyvatelstva mají být součástí havarijních plánů v souladu s platnou legislativou⁵⁾. Představují opatření k přemístění osob, hospodářského zvířectva a věcných prostředků z vytipovaného ohroženého prostoru na jiné území a k vytvoření podmínek pro nouzové přežití osob. Zahrnují dopravní, ubytovací, zásobovací, zdravotnické, pořádkové, informační a další zabezpečení.

Jako doplňující opatření k evakuaci a ukrytí v období válečného stavu mohou být použity prostředky individuální ochrany. Tvoří je dětské ochranné vaky, dětské ochranné kazajky, ochranné masky pro děti a dospělou populaci, včetně ochranných filtrů. Jsou výhradně určeny k ochraně před toxickými, radiačními a infekčními účinky bojových otravných, radioaktivních a biologických látek. Jejich okamžité použití k ochraně obyvatelstva při bezprostředním nevojenském ohrožení, včetně teroristických útoků, je však nereálné.

Materiál civilní ochrany byl určen pro vybavení jednotek a služeb civilní ochrany technickými prostředky k provádění záchranných a likvidačních prací a k ochraně obyvatelstva pro případ válečného konfliktu. V současnosti se materiál civilní ochrany nachází v cca 26 000 úložištích právnických osob, podnikajících fyzických osob a obcí v celkové pořizovací ceně 1,011 miliard Kč. Tento materiál nebyl předmětem delimitace mezi Ministerstvem obrany a Ministerstvem vnitra v rámci převodu výkonu státní správy v civilní ochraně. Po uskutečnění transformace civilní ochrany do struktury Hasičského záchranného sboru České republiky požádalo Ministerstvo vnitra Ministerstvo financí o rozhodnutí příslušnosti hospodaření k tomuto materiálu. Ministerstvo financí vydalo opatření č.j. 221/84-067 ze dne 12. října 2001, kterým byla příslušnost hospodaření k tomuto materiálu svěřena Ministerstvu vnitra. Do té doby s tímto materiálem nebyla žádná organizační složka státu a nebylo o něm účtováno. Přesto bylo a je na jeho skladování ročně vynakládáno 53 mil. Kč. Tento materiál tvoří zejména prostředky individuální ochrany, přístroje k provádění průzkumu, spojovací prostředky, kolektivní filtry do stálých úkrytů atd. Uvedený materiál je zastaralý, v řadě případů nefunkční a neodpovídá právním a technickým normám⁶⁾ a nelze proto garantovat jeho ochrannou schopnost a funkčnost.

Financování civilní ochrany bylo do konce roku 2000 zabezpečováno z rozpočtu Ministerstva obrany a z rozpočtů okresních úřadů (magistrátů měst). Tyto prostředky nejsou doposud specifikovány ve veřejných rozpočtech. Finanční prostředky byly využívány zejména na výstavbu a zajištění provozu systému varování a vyzoomění, údržbu úkrytů a skladování materiálu civilní ochrany. Veškeré tyto prostředky svou nedostatečnou výší neumožňují zabezpečení ani prosté reprodukce majetku určeného k plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

V roce 2001 je financování ochrany obyvatelstva zabezpečováno z prostředků delimitovaných z Ministerstva obrany na Ministerstvo vnitra v souladu s usnesením vlády č. 53 ze dne 20.1.1999 a usnesením vlády č. 39 ze dne 5. 1. 2000 a z okresních úřadů na příslušné hasičské záchranné sbory krajů v souladu s usnesením vlády č. 1222 ze dne 4. 12. 2000. K zabezpečení financování běžných výdajů bylo delimitováno z Ministerstva obrany 173,76 mil. Kč a k financování kapitálových výdajů bylo delimitováno 64,948 mil. Kč. Z okresních úřadů bylo delimitováno příslušným hasičským záchranným sborům krajů k financování běžných výdajů 83,708 mil. Kč.

Celková připravenost pracovníků veřejné správy, právnických osob a podnikajících fyzických osob k plnění úkolů ochrany obyvatelstva, vzhledem k absenci obecně závazné právní normy k zabezpečení ochrany obyvatelstva do konce roku 2000, krátké účinnosti zákona č. 239/2000 Sb., a zejména nedokončené reformě veřejné správy, neodpovídá současným požadavkům.

Rovněž stupeň připravenosti obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci je na nízké úrovni, a to vzhledem k tomu, že neexistuje ucelený systém jeho přípravy a úroveň obecného povědomí o nutnosti této přípravy je naprosto nedostatečná a často i podceňovaná. Veřejná informovanost o charakteru možného ohrožení, připravených záchranných a likvidačních pracích a o ochraně obyvatelstva je rovněž nedostatečná. K přípravě školní mládeže byl vydán pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, platný od 1. září 1999, který stanovuje způsob začlenění tematicky „Ochrana člověka za mimořádných událostí“ do vybraných vyučovacích předmětů. Rozsah a obsah praktické výuky je závislý na rozhodnutí příslušného ředitele základní nebo střední školy.

Přestože jsou k realizaci ochrany obyvatelstva vytvořeny základní legislativní podmínky, přetrvávají některé nedeřešené problémy, které se v duchu § 7 odst. 2 písm. e) zákona č. 239/2000 Sb., navrhuje řešit v této koncepci:

- dořešení vazeb a úkolů jednotlivých stupňů (úrovni) veřejné správy, podnikové sféry i vlastního občana,
- vybavení složek integrovaného záchranného systému materiálem a technikou k zajištění odstraňování následků mimořádných událostí vyplývajících z nových hrozeb,
- vytvoření centrálních sil integrovaného záchranného systému v resortu Ministerstva vnitra,
- dobudování systému operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému a jejich zodolněné komunikační spojení a informační a komunikační systém krizového řízení,
- zvýšení úrovně připravenosti pracovníků veřejné správy, zejména obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob, občanů a školní mládeže,
- stanovení základních organizačních a technických opatření ochrany obyvatelstva, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití,
- stanovení postupu nakládání s materiálem civilní ochrany.

3. Koncepce

a) Úkoly občanů, podnikové sféry a veřejné správy

Občan

Cílem opatření orgánů státu a orgánů územních samosprávních celků při přípravě na mimořádné události a jejich řešení bude ochrana života, zdraví a majetku občanů. Bezprostřední pomoc občanovi při jeho ochraně poskytne obec, zaměstnavatel a složky integrovaného záchranného systému.

Základním prvkem systému ochrany obyvatelstva však musí být informovaný a sebezvědomý občan. K tomu budou státní orgány, orgány územních samosprávních celků a zaměstnavatelé poskytovat informace o možných ohroženích, plánovaných opatřeních a postupu při řešení následků mimořádných událostí.

Očekává se adekvátní reakce občana na přijímaná opatření, na která bude připravován v rámci organizované přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci a v souvislosti s prohloubením veřejné informovanosti. Tím bude mít občan možnost získat základní znalosti a dovednosti o způsobu chování po vyhlášení varovného signálu, telefonních číslech tísňového volání, místech poskytování nezbytných informací, v přípravě evakuačního zavazadla, k provedení improvizované ochrany ukrytím ve vhodných částech obytných domů, provozních a výrobních objektů a improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla, o opatřeních v případě ohrožení povodní a úniku nebezpečných látek, o hygienických opatřeních v prostorech karantény, o poskytování první předlékařské pomoci a provedení částečné dekontaminace.

Obdržené informace, získané znalosti a dovednosti umožní občanovi chránit svoji osobu i poskytovat pomoc svým blízkým.

Obec

Obec při plnění svých úkolů ochrany veřejného zájmu⁷⁾ bude tvořit základní prvek veřejné správy při zabezpečování opatření ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech a krizových situacích.

Orgány obce by měly bezprostředně zajišťovat úkoly ochrany obyvatelstva ve vztahu k obyvatelstvu na území obce. Budou sehrávat rozhodující úlohu při informování o možných ohroženích, plánovaných opatřeních a postupu při řešení následků mimořádných událostí a při organizování pomoci postiženému obyvatelstvu. K tomu mohou být u větších obcí nebo obcí, které jsou potenciálně ohroženy mimořádnou událostí, vytvářena informační a poradenská centra k problematice ochrany obyvatelstva.

Obecní úřad bude zabezpečovat úkoly stanovené havarijním plánem⁵⁾ a jako orgán krizového řízení krizovým plánem⁸⁾. Bude se podílet na provádění záchranných a likvidačních prací a nouzovém přežití obyvatel obce, zajišťovat varování, evakuaci, ukrytí a hospodaření s materiálem civilní ochrany. Tyto činnosti patří do přenesené působnosti obce⁹⁾. Na podporu jejich plnění budou obcím poskytovány příspěvky ze státního rozpočtu¹⁰⁾ a dále jim mohou být poskytovány státní dotace¹¹⁾.

Zvláštní pozornost bude nutné věnovat všem zdravotnickým a sociálním zařízením, školám, předškolním zařízením a školským zařízením umístěným v obci. Při zajišťování těchto specifických úkolů v oblasti péče o děti, žáky, osazenstvo a personál bude potřebné využívat odborných pracovníků těchto zařízení a škol.

Pokud jsou na území obce dislokovány zastupitelské úřady cizích států a mezinárodních organizací akreditovaných na území České republiky bude obecní úřad zabezpečovat seznamování těchto subjektů s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva cestou Ministerstva zahraničních věcí.

V souladu s II. etapou reformy veřejné správy bude významnou úlohu při zabezpečování úkolů ochrany obyvatelstva sehrávat obec s rozšířenou působností.

K plnění úkolů obcí v oblasti ochrany obyvatelstva budou využívány především jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí¹²⁾. Dále mohou být k plnění těchto úkolů využívána zařízení civilní ochrany¹³⁾, která budou zřizována zejména u obcí, v nichž není zřízena jednotka sboru dobrovolných hasičů obce. Tyto jednotky a zařízení se budou podílet především na zabezpečení evakuace (doprovod a péče o evakuované), zabezpečení nouzového přežití (nouzové ubytování, zásobování pitnou vodou a stravování), organizování humanitární pomoci, zjišťování a označování nebezpečných oblastí a provádění dekontaminace.

Přípravu určených pracovníků obce k řešení úkolů ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech organizuje obecní úřad a hasičský záchranný sbor kraje. Realizaci těchto opatření zabezpečují v první řadě základní složky integrovaného záchranného systému. Při vzniku mimořádné události, jejíž rozsah je nad rámec možností obce a základních složek integrovaného záchranného systému, budou opatření zabezpečována z krajské úrovně.

Právníkové osoby a podnikající fyzické osoby

Právníkové osoby a podnikající fyzické osoby (zaměstnavatelé) při zabezpečování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci plní opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí¹⁴⁾. Budou bezprostředně zajišťovat úkoly ochrany obyvatelstva ve vztahu ke svým zaměstnancům. Budou sehrávat rozhodující úlohu při informování o možných ohroženích, plánovaných opatřeních a postupu při řešení následků mimořádných událostí a při organizování pomoci postiženým zaměstnancům.

U určených právnických osob a podnikajících fyzických osob budou opatření ochrany obyvatelstva zapracována do plánů krizové připravenosti. Právníkové osoby a podnikající fyzické osoby, zařazené do havarijního plánu, plní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva v rozsahu stanoveném jim těmito plány. Vůči svým zaměstnancům budou zabezpečovat informování o hrožících mimořádných událostech a plánovaných opatřeních, varování, evakuaci, popř. ukrytí, organizování záchranných prací a organizování přípravy k sebeochraně a vzájemné pomoci.

K plnění úkolů ochrany zaměstnanců budou využívat jednotky hasičských záchranných sborů podniků nebo jednotky sborů dobrovolných hasičů podniků. Dále mohou být zapojena do řešení mimořádných událostí zařízení civilní ochrany¹⁵⁾. Tyto jednotky a zařízení se budou podílet především na zabezpečení evakuace (doprovod a péče o evakuované), zabezpečení nouzového přežití (nouzové ubytování, zásobování pitnou vodou a stravování), organizování humanitární pomoci, zjišťování a označování nebezpečných oblastí a provádění dekontaminace.

Na podporu plnění úkolů ochrany obyvatelstva budou poskytovány právníkům osobám a podnikajícím fyzickým osobám, které jsou zahrnuty v havarijních plánech, náhrady výdajů vynakládaných na tuto oblast¹⁶⁾. Výdaje na ochranu obyvatelstva budou uplatňovány jako součást výdajů (nákladů) vynaložených na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů¹⁷⁾.

Přípravu určených pracovníků právnických osob a podnikajících fyzických osob k řešení úkolů ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech bude organizovat příslušná právníková osoba, podnikající fyzická osoba, obecní úřad a hasičský záchranný sbor kraje.

Orgány kraje

Orgány kraje budou zajišťovat, organizovat a koordinovat přípravu na realizaci opatření v oblasti ochrany obyvatelstva ve své územní působnosti. Budou vytvářet podmínky pro plnění těchto úkolů v obcích, u právnických osob a podnikajících fyzických osob a usměrňovat přípravu složek integrovaného záchranného systému k plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Za orgány kraje plní tyto úkoly v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., hasičské záchranné sbory krajů, které budou sehrávat rozhodující úlohu při sjednocování postupů územních správních úřadů s krajskou působností a obcí v oblasti ochrany obyvatelstva.

Pro řešení následků jednotlivých mimořádných událostí a zmírnění dopadů krizových situací budou opatření ochrany obyvatelstva zapracována nebo upřesněna v havarijních plánech, resp. krizových plánech a v poplachových plánech integrovaného záchranného systému.

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady

U ministerstev a jiných ústředních správních úřadů budou úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva zabezpečovány v souladu se zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. K tomu budou připravovat návrhy legislativních změn k vytváření podmínek pro zabezpečení ochrany obyvatelstva související se vznikem nových hrozeb a vzrůstajících rizik. Pro realizaci příslušných opatření budou vytvářet personální a organizační podmínky a zabezpečovat finanční prostředky. Pro řešení jednotlivých krizových situací budou opatření ochrany obyvatelstva zapracována do typových plánů.

Při sjednocování postupů ministerstev a ostatních správních úřadů, usměrňování činnosti integrovaného záchranného systému a koordinaci plnění úkolů ochrany obyvatelstva, bude sehrávat rozhodující úlohu Ministerstvo vnitra podle kompetencí stanovených zákonem č. 2/1969 Sb., a v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

b) Zdokonalování připravenosti složek integrovaného záchranného systému

Složky integrovaného záchranného systému budou postupně vybavovány technikou a materiálem tak, aby byly schopny pružně zvládat následky jakýchkoliv mimořádných událostí včetně možných teroristických útoků s použitím zbraní hromadného ničení.

K ostatním složkám integrovaného záchranného systému patří vojenské záchranné útvary Armády České republiky¹⁸⁾. Tyto útvary jsou svým charakterem výjimečné a ve struktuře Armády České republiky zaujímají díky svému vybavení, výcviku a použití zvláštní postavení. Vzhledem k jejich charakteru a úzké vazbě na úkoly integrovaného záchranného systému by bylo žádoucí, aby po ukončení reformy

ozbrojených sil byly převedeny do působnosti Ministerstva vnitra jako centrální síly tohoto systému. K dosažení vyšší sladění se základními složkami integrovaného záchranného systému při společných zásazích bude potřebné zintenzivnit součinnostní cvičení a prohloubit společnou přípravu na řešení mimořádných událostí. Na centrální úrovni budou působit i chemické laboratoře a nově vytvořená kynologická služba Hasičského záchranného sboru České republiky.

Technické, organizační a personální zabezpečení úkolů chemicko-technické služby Hasičského záchranného sboru České republiky, zejména zjišťování a označování nebezpečných oblastí, detekce plynů a nebezpečných látek, provádění dekontaminace a poskytování odborné podpory při zásahu složek integrovaného záchranného systému v prostředí nebezpečných látek a pro ochranu obyvatel, bude stanoveno v koncepci rozvoje této služby.

Státními orgány budou vytvořeny podmínky pro zapojení neziskových organizací a sdružení občanů k plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Na podporu jejich činnosti budou vyhlašovány granty.

V souvislosti s vytvářením informačního a komunikačního systému krizového řízení budou aktivovány mechanismy k informačnímu zabezpečení úkolů v oblasti ochrany životů a zdraví obyvatel a majetkových hodnot.

Modernizací a propojením informačních a komunikačních sítí složek integrovaného záchranného systému a zavedením jednotného evropského čísla tísňového volání bude dobudován systém operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému na centrální a krajské úrovni. Operační a informační středisko generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky bude připojeno na monitorovací a informační centrum Evropské unie.

Důležitým úkolem bude zabezpečení přípravy příslušníků a členů základních a ostatních složek integrovaného záchranného systému k plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Zvláštní pozornost bude zaměřena na přípravu jednotek požární ochrany v této oblasti. Příprava personálu zařízení civilní ochrany bude zaměřena diferencovaně na plnění úkolů u obcí, resp. u právnických osob a podnikajících fyzických osob. Příprava bude prováděna ve vzdělávacích zařízeních, určených pro příslušné složky integrovaného záchranného systému, s výrazným podílem vzdělávacích zařízení v působnosti Ministerstva vnitra.

c) *Zvýšení úrovně připravenosti pracovníků veřejné správy, právnických a fyzických osob včetně školní mládeže*

Pro vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva budou aplikovány principy stanovené koncepcí vzdělávání v oblasti krizového řízení¹⁹⁾. Z ní vyplývá důraz na přípravu osob, které mají oprávnění rozhodovat nebo se podílet na rozhodování v oblasti ochrany obyvatelstva nebo vykonávají činnosti v této oblasti jako svou profesi. Zvláštní pozornost bude nutně věnovat pracovníkům veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob. Vzdělávání bude zabezpečeno formou profesního, kvalifikačního a doplňujícího profesního vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních Ministerstva vnitra a na vhodných vysokých a středních školách. Profesní doplňující vzdělávání bude zabezpečovat především Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč.

Za řízení a koordinaci vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva odpovídá Ministerstvo vnitra, které také stanoví požadavky k získání odborné způsobilosti.

Zdokonalování ochrany obyvatelstva předpokládá prohloubit veřejnou informovanost obyvatelstva. Jejím hlavním cílem bude napomáhat k dobré orientaci občanské veřejnosti v problematice ochrany obyvatelstva.

Informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení bude zabezpečováno obcemi, zaměstnavateli, správními úřady, hasičskými záchrannými sbory, hromadnými informačními prostředky a jinými vhodnými formami, např. příručky, kalendáře, letáky.

Příprava obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci bude zaměřena k získání teoretických znalostí a praktických dovedností, směřujících k vlastní ochraně a poskytování pomoci jiným. K tomu bude potřeba stanovit základní normu znalostí a dovedností, potřebných k činnosti při mimořádných událostech, zaměření a formy přípravy. Pro sebeochranu obyvatelstva budou stanoveny doporučující normy obsahu evakuačního zavazadla, improvizované ochrany a pro chování a činnost při různých druzích ohrožení.

Na základních a středních školách bude i nadále potřebné věnovat pozornost výuce tematiky ochrana člověka při mimořádných událostech. Obsah výuky zařadit do učebních dokumentů (rámcových vzdělávacích programů). K podpoře této výuky bude Ministerstvo vnitra a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zabezpečovat didaktické pomůcky, odborné materiály a praktické prostředky pro výcvik.

d) *Základní organizační a technická opatření ochrany obyvatelstva*

V oblasti organizačně technických opatření bude zvláštní pozornost věnována vytvoření jednotného systému varování a vyrozumění²⁰⁾ a jeho doplnění infrastrukturou a koncovými prvky varování tak, aby 80-85 % území České republiky bylo pokryto varovným signálem. Modernizace tohoto systému bude

prováděna obměnou elektrických sirén za elektronické v zónách vnějšího havarijního plánování a na územích ohrožených zvláštními povodněmi a vybudováním zpětné diagnostiky k nim.

Varování obyvatelstva jediným signálem bude doplněno okamžitou verbální informací prostřednictvím elektronických sirén nebo celostátních, krajských a místních hromadných informačních prostředků. V souvislosti s tím bude zabezpečeno propojení systému varování a vyrozumění s regionálními a místními hromadnými sdělovacími prostředky (s kabelovou televizí a místním rozhlasem) a technicky bude dořešen způsob vyrozumění jednotek sborů dobrovolných hasičů. Přitom sirény budou sloužit jako záložní prostředek pro svolání těchto jednotek.

Pro předání textových, hlasových nebo videoinformací obyvatelstvu bude dále využito operátorů mobilních, pevných, speciálních a jiných komunikačních sítí, internetu, centrální předvolby telefonního styku linky tísňového volání, včetně čísla 112, stanovené předvolby „uzlového telefonního styku“ (obdoba např. „přehledu kulturních pořadů v daném místě“), komunikačních center podnikatelských subjektů apod.

K ukrytí osob před kontaminací radioaktivním prachem, účinky pronikavé radiace a toxickými účinky nebezpečných látek budou využívány přirozené ochranné vlastnosti staveb a prováděny úpravy proti pronikání těchto látek.

Ochrana dýchacích cest a povrchu těla bude prováděna improvizovaným způsobem s využitím prostředků všeobecně dostupných v domácnostech, na pracovištích apod. V zónách havarijního plánování jaderných elektráren budou využity ochranné roušky.

K zabezpečení nouzového přežití obyvatelstva při mimořádných událostech budou na centrální úrovni k dispozici pohotovostní kapacity pro 3 000 postižených osob, které budou tvořit stávající materiální základny humanitární pomoci pro 2 250 osob v působnosti Ministerstva obrany a nově vytvořené kapacity pro 750 osob v působnosti Ministerstva vnitra. Pro uvedené počty osob bude stát garantovat další nezbytná opatření pro jejich nouzové přežití. Na úrovni krajů bude vytvořeno 15 mobilních kompatibilních kontejnerových souprav, každá pro 25 postižených osob, tj. celkem pro 375 osob.

Zabezpečit zřízení Národního koordinačního a vyhodnocovacího střediska zbraní hromadného ničení při Ministerstvu vnitra - generálním ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky a obdobných vyhodnocovacích středisek u hasičských záchranných sborů krajů. Ve spolupráci s ostatními ministerstvy a zainteresovanými správními úřady postupně vybudovat potřebné struktury. Na základě analýzy potřeb zkvalitnit technické vybavení zdrojů prvotních informací a ostatních prvků navrhnutého systému, které se budou postupně začleňovat v souladu se zpracovaným harmonogramem. Ministerstvem vnitra plnit koordinační meziresortní roli v předávání informací v případě ohrožení obyvatelstva a občanů České republiky v zahraničí chemickými, biologickými, radiologickými a jadernými zbraněmi, prostředky nebo látkami při krizových situacích spojených s teroristickými útoky, za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a při mimořádných událostech v zahraničí.

Organizace výzkumu a vývoje bude řešena prostřednictvím jednoho centrálního pracoviště v působnosti Ministerstva vnitra, odpovědného za analytické, syntetické a koncepční práce v oblasti ochrany obyvatelstva, získávání informací o nové technice a nových technologiích ve světě, vlastní doplňkový a aplikační výzkum a transfer těchto poznatků do praxe. Úkoly tohoto pracoviště bude plnit především Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč. Hlavní náplní bude standardizace činností, postupů a technických opatření.

Zvláštnosti organizačních a technických opatření pro zabezpečení ochrany obyvatelstva za válečného stavu. Pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu plánovat a zabezpečovat úkoly ochrany obyvatelstva s plným využitím připravených opatření pro řešení následků mimořádných událostí nevojenského charakteru.

V souladu s obecnými zásadami pro činnost státu při přechodu z mírového stavu do stavu ohrožení státu nebo válečného stavu²¹⁾ budou zapracována opatření ochrany obyvatelstva do plánů obrany.

Evakuaci z míst předpokládané bojové činnosti a dalších zájmových prostorů armády plánovat až v případě příznaků aktuální hrozby válečného konfliktu. Zvláště řešit dopravní a pořádkové zabezpečení ve vztahu k potřebám zajištění obrany státu.

K ukrytí obyvatelstva bude využit fond stálých úkrytů, popřípadě vhodné prostory po stálých úkrytech. Náklady správních úřadů, obcí, právnických a fyzických osob spojené se zabezpečením údržby, revizí a provozu stálých úkrytů a náhrady za omezení vlastnického nebo užívacího práva budou minimalizovány širším komerčním využitím stálých úkrytů, prodloužením lhůt provádění revizí, zakonzervováním vybraných technologických prvků, případně provedením změn v užívání stavby. Stát nebude podporovat výstavbu nových stálých úkrytů, rekonstrukce a opravy stávajících stálých úkrytů ani trvat na zachování jejich účelu v mírové době. Při nárůstu hrozby válečného konfliktu budou vytipovány podzemní, suterénní a jiné části obytných domů, provozních a výrobních objektů k jejich úpravě na improvizované úkryty.

Pro děti a mládež do 18 let, respektive do ukončení úplného středního vzdělání nebo úplného středního odborného vzdělání v souvislém denním studiu a pro jejich doprovod a pro zdravotnická, sociální nebo obdobná zařízení budou péči státu doplněny prostředky individuální ochrany systémem hospodářských opatření pro krizové stavy²²⁾. Ostatnímu obyvatelstvu budou vytvořeny podmínky k nákupu prostředků individuální ochrany ve specializovaných prodejnách. V rámci regulačních opatření budou stanoveny jejich maximální prodejní ceny.

Složky integrovaného záchranného systému budou doplněny o zařízení civilní ochrany v počtu cca 75 000 - 100 000 osob, vybaveny a připraveny k plnění úkolů ochrany obyvatelstva, zejména k zabezpečení ukrytí, distribuci a výdeji prostředků individuální ochrany, k obsluze speciálních stacionárních a mobilních zařízení pro dekontaminaci osob, techniky, dopravních prostředků, oděvů, budov a terénu. U složek integrovaného záchranného systému bude zabezpečeno zproštění mimořádné vojenské služby a osvobození od služební povinnosti. Tato opatření realizovat v souladu s platnou legislativou²³⁾.

e) Řešení materiálu civilní ochrany

Materiál civilní ochrany, který bude využitelný pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva zařízeními civilní ochrany a dalšími složkami integrovaného záchranného systému v míru, ale zejména za válečného stavu, bude odsunut z úložišť organizačních složek státu, státních organizací, obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Bude provedeno určení a sepsání skutečného množství uvedeného materiálu, jeho vytřídění, přezkoušení a opravy v Opravárenském závodě generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Funkční materiál bude předán zařízením civilní ochrany a dalším složkám integrovaného záchranného systému.

Zbývající materiál civilní ochrany, který bude pro Ministerstvo vnitra, zařízení civilní ochrany a další složky integrovaného záchranného systému trvale nepotřebný, bude nabídnut organizačním složkám státu a státním organizacím, u nichž je uložen, k bezúplatnému převodu příslušnosti hospodaření. Obcím, právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám, u nichž je materiál civilní ochrany uložen, bude nabídnut k bezúplatnému převodu vlastnictví z důvodu, že tento bezúplatný převod je hospodárnější než jiný způsob naložení s ním. Materiál civilní ochrany, o který neprojeví zájem organizační složky státu a státní organizace, u nichž je uložen, obce, právnické osoby a podnikající fyzické osoby, bude odsunut z jejich úložišť do skladů Ministerstva vnitra a bude s ním naloženo jako s nepotřebným majetkem státu²⁴⁾.

f) Zásady financování ochrany obyvatelstva

Základní opatření ochrany obyvatelstva budou zaměřena na minimalizaci negativních dopadů mimořádných událostí a krizových situací nevojenského charakteru. Z toho vyplývají i požadavky na finanční zabezpečení.

Rozšiřující se okruh hrozeb a rizik nevojenského ohrožení a vzrůstající rozsah jejich možných dopadů vyžaduje adekvátní navýšení finančních prostředků na ochranu obyvatelstva.

Běžné výdaje budou využity zejména na přípravu obyvatelstva, zabezpečení činnosti a přípravy specialistů v oblasti ochrany obyvatelstva a personálu zařízení civilní ochrany, zabezpečení provozu systému varování a vyrozumění, na zabezpečení úkolů ochrany obyvatelstva u obcí, občanských sdružení, právnických osob a podnikajících fyzických osob, zabezpečení odsunu materiálu civilní ochrany ze skladů a úložišť právnických osob a podnikajících fyzických osob a jeho centrální uskladnění, ekologickou likvidaci nefunkčního materiálu civilní ochrany, údržbu úkrytového fondu a k zajištění provozu infrastruktury, která realizuje nebo se podílí na zabezpečení ochrany obyvatelstva (vzdělávací zařízení, sklady, opravny, chráněná pracoviště a další zařízení v působnosti Ministerstva vnitra - generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky a hasičských záchranných sborů krajů).

Kapitálové výdaje budou využity zejména na modernizaci systému varování a vyrozumění a jeho propojování s hromadnými informačními prostředky, vybavování hasičských záchranných sborů a zařízení civilní ochrany speciální technikou a přístroji pro zabezpečení záchranných a likvidačních prací, vytváření zásob a prostředků pro nouzové přežití obyvatelstva při mimořádných událostech.

4. Mezinárodní spolupráce

Orgány působící v oblasti ochrany obyvatelstva v České republice rozvíjely po roce 1990 postupně spolupráci s příslušnými orgány mezinárodních organizací, zejména Organizací spojených národů, Severoatlantickou aliancí a Evropskou unií. Spolupráce se rozvíjela také se sousedními státy na centrální i regionální úrovni.

Ve vztahu k Organizaci spojených národů se spolupráce rozvíjela zejména s Odborem pro humanitární záležitosti.

Významný vliv na realizaci změn v oblasti ochrany obyvatelstva má skutečnost, že se Česká republika stala v roce 1999 plnoprávným členem Severoatlantické aliance a současně kandidátskou zemí pro vstup do Evropské unie.

Za základní dokument, jehož realizace bude součástí plnění opatření ochrany obyvatelstva v České republice, považovat ministerskou směrnici pro civilní nouzové plánování Severoatlantické aliance na období 2001 - 2002. K prioritám patří přizpůsobení českého právního řádu v oblasti krizového řízení, které musí usnadnit využití civilních zdrojů v rámci vojenských operací. Návazně na Iniciativu washingtonského summitu ke zbráním hromadného ničení bude nutné zdokonalovat systém výměny informací tak, aby umožňoval efektivní spolupráci při odstraňování následků použití zbraní hromadného ničení. Dále budou rozvíjeny aktivity s partnerskými zeměmi a zeměmi středomořského dialogu a zvláštní pozornost bude věnována navazování vztahů s Ukrajinou a Ruskem.

Dalšími významnými dokumenty jsou Rozhodnutí Rady Evropské unie o ustavení akčního programu Společenství pro oblast civilní ochrany na období 2000-2004 a Rozhodnutí Rady Evropské unie o vytvoření mechanismu Společenství pro zabezpečení posílení spolupráce při pomocných zásazích civilní ochrany. Akční program Společenství pro oblast civilní ochrany byl ustaven k tomu, aby přispěl k ochraně obyvatelstva, majetku a životního prostředí v případě přírodních a antropogenních katastrof. Jeho účelem je napomáhat rozvoji spolupráce v této oblasti, doplňovat národní postupy a metody činnosti v civilní ochraně, podělit se o zkušenosti, vzájemně si pomáhat snižovat ztráty na lidských životech, počet zraněných, minimalizovat materiální a ekonomické škody a škody na životním prostředí. Program neurčuje jednotný postup pro členské státy, ale především podporuje činnost členských států na centrální, regionální i místní úrovni.

Realizace uvedených Rozhodnutí Rady Evropské unie bude vyžadovat další zkvalitňování přípravy a vybavení již vytvořené záchranné jednotky České republiky k okamžité použitelnosti při velkých mimořádných událostech v zahraničí, vytváření expertních týmů, zapojení do systému monitorovacích a informačních center Společenství k získávání informací o krizových jevech a o zkušenostech z jejich řešení a prohloubení spolupráce s nevládními organizacemi při poskytování humanitární pomoci do zahraničí.

V návaznosti na uvedené dokumenty budou trendy vývoje v oblasti ochrany obyvatelstva a civilní ochrany ve vyspělých zemích aplikovány na podmínky České republiky.

5. Závěr

Navrhovaná koncepce ochrany obyvatelstva akcentuje úlohu Ministerstva vnitra jako ústředního správního úřadu ve věcech ochrany obyvatelstva a Hasičského záchranného sboru České republiky jako garanta za plnění základních opatření v oblasti ochrany obyvatelstva. Zvýrazňuje potřebu veřejné informovanosti a vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva, posílení složek integrovaného záchranného systému k zabezpečení ochrany obyvatelstva při nevojenských ohroženích. Hlavní důraz klade na uvědomění si odpovědnosti ministerstev, správních úřadů, obcí, právnických a fyzických osob za ochranu obyvatelstva. Základním předpokladem pro efektivní realizaci opatření ochrany obyvatelstva je jejich zapracování, popřípadě upřesnění v havarijních plánech, krizových plánech, poplachových plánech integrovaného záchranného systému a plánech obrany.

Realizace případného převedení vojenských záchranných útvarů Armády České republiky do působnosti Ministerstva vnitra po ukončení reformy ozbrojených sil bude vyžadovat novelizaci zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění zákona č. 352/2001 Sb., a zákona č. 239/2000 Sb. Zajištění prostředků individuální ochrany pro státem zabezpečované skupiny obyvatel za válečného stavu bude vyžadovat legislativní změnu zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. K naplnění mezinárodních závazků, vyplývajících zejména z členství v Severoatlantické alianci a předpokládaného členství v Evropské unii bude nutné implementovat do našeho právního řádu relevantní předpisy.

Konkrétní postup, odpovědnost a termíny realizace koncepce ochrany obyvatelstva jsou stanoveny v příloze k usnesení vlády „[Harmonogram realizace základních opatření ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015](#)“.

Přehled zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva

Název opatření	Zákon	Gesce za zpracování příslušné legislativy
1. Ochrana před účinky povodní a sucha, ochrana povrchové a podzemní vody, zajištění bezpečnost vodních děl	Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)	Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí
2. Ochrana veřejného zdraví, hygienická a protiepidemická péče	Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo zdravotnictví
3. Odborná přednemocniční neodkladná péče	Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo zdravotnictví
4. Řešení nouzových stavů v odvětví elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství	Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)	Ministerstvo průmyslu a obchodu
5. Ochrana přírody a krajiny	Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo životního prostředí
6. Ochrana člověka, zvířat a životního prostředí při nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty	Zákon č. 153/2000 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty a o změně některých souvisejících zákonů	Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství
7. Ochrana nemovitých kulturních památek	Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů	Vlastník kulturní památky, Ministerstvo kultury
8. Ochrana proti rozšiřování a zavlékání škodlivých organismů; ochrana rostlin a volně žijících živočichů	Zákon č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči a změnách některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo zemědělství
9. Ochrana výroby a distribuce potravin, ochrana zdravých životních podmínek (dezinfekce, deratizace), přeprava potravin	Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo zemědělství, Výrobci a dovozci potravin
10. Ochrana při mírovém využívání jaderné energie a ochrana proti ionizujícímu záření	Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
11. Bezpečné zneškodňování odpadů a jejich využívání	Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů	Ministerstvo životního prostředí
12. Prevence závažných havárií způsobených vybranými chemickými látkami	Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií)	Ministerstvo životního prostředí
13. Snižování rizika působení nebezpečných chemických látek a přípravků na životní prostředí a zdraví lidí	Zákon č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo životního prostředí

14. Ochrana proti chemickým zbraním	předpisů Zákon č. 19/1997 sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní, ve znění pozdějších předpisů	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
15. Ochrana ovzduší před znečišťujícími látkami	Zákon č. 309/1991 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami (zákon o ovzduší), ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo životního prostředí
16. Právo obyvatelstva na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů	Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo životního prostředí
17. Ochrana před a při požárech	Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo vnitra
18. Ochrana obyvatelstva v rámci zabezpečování vnitřního pořádku a bezpečnosti; ochrana ústavních činitelů	Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo vnitra
19. Ochrana obyvatelstva při zajišťování obrany České republiky před vnějším napadením	Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky	Ministerstvo obrany
20. Veterinární péče o hospodářská a jateční zvířata, hygienická a protiepidemická péče	Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů	Ministerstvo zemědělství
21. Ochrana obyvatelstva při mimořádných událostech krizových situací (varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití, humanitární pomoc a další opatření)	Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů	Ministerstvo vnitra
22. Ústřední koordinace záchranných prací ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí	Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů	Ministerstvo vnitra
23. Ochrana životů a zdraví obyvatel a majetku při požárech a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech	Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů	Hasičský záchranný sbor České republiky
24. Hospodářská opatření pro krizové stavy při řešení ochrany obyvatelstva (např. nouzového přežití, apod.)	Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů	Správa státních hmotných rezerv
25. Vymezování v rámci územního plánování území, která jsou dotčena požadavky ochrany obyvatelstva	Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů	Hasičský záchranný sbor kraje, Obec
26. Zveřejňování rozhodnutí o krizových opatřeních (při ochraně obyvatelstva)	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)	Vláda
27. Organizování okamžitých oprav nezbytných veřejných zařízení pro přežití obyvatelstva	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)	Ministerstva a jiné ústřední správní úřady
28. Vytváření podmínek pro nouzovou komunikaci ve vztahu k jiným správním úřadům, obcím, právníkům a fyzickým osobám	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)	Ministerstva a jiné ústřední správní úřady
29. V době krizového stavu:	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)	Ministerstvo zdravotnictví
I. stanovit opatření k ochraně veřejného zdraví		
II. zajistit mezinárodní spolupráci k ochraně veřejného zdraví		

III. koordinovat činnost orgánů
ochrany veřejného zdraví a
činnost zdravotnických
zařízení

30. Uložit v době krizového stavu provozovateli veřejných telekomunikačních sítí a ostatních telekomunikačních sítí a zařízení povinnost zabezpečování spojových služeb	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)	Ministerstvo dopravy
31. Uložit v době krizového stavu provozovateli dráhy, drážní dopravy, silniční dopravy, letadel, letišť, vnitrozemské vodní dopravy jakož i vlastníku a provozovateli ostatních objektů a zařízení sloužící k dopravě, povinnost zabezpečování dopravních potřeb	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)	Ministerstvo dopravy
32. Koordinace přípravy na krizové stavy a její řešení (včetně ochrany obyvatelstva)	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)	Ministerstvo vnitra
33. Při nebezpečí z prodlení provést varování obyvatelstva na ohroženém území (v rámci ochrany obyvatelstva)	Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů	Operační a informační střediska systému
34. Neprodlené zajištění varování obyvatelstva při vzniku radiační havárie (v zóně havarijního plánování)	Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a JEZ ionizujícího záření a o změně a doplnění některých zákonů (Atomový zákon) , ve znění pozdějších předpisů	Držitel povolení k provozování

[Obsah](#)

-
- 1) *Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12.srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatého v Ženevě dne 8. června 1977 a publikovaného sdělením FMZV č.168/1991 Sb..*
  - 2) *Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění zákona č. 300/2000 Sb.*
  - 3) *§ 1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.*
  - 4) *Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů*
  - 5) *Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.*
  - 6) *Zákon č.505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů.*
  - 7) *Zákon č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.*
  - 8) *Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).*
  - 9) *§ 7 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb.*
  - 10) *§ 62 zákona č. 128/2000 Sb.*
  - 11) *§ 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).*
  - 12) *§ 70 odst. 5 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění zákona č. 237/2000 Sb.*
  - 13) *§ 15 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb.*
  - 14) *část II, hlava 5, §132 a), odst. 6 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.*
  - 15) *§ 23 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb.*
  - 16) *Nařízení vlády č 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva*
  - 17) *§ 24 odst. 2 písm. zk) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.*
  - 18) *Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění zákona č. 352/2001 Sb.*
  - 19) *Usnesení Bezpečnostní rady státu č. 211 ze dne 25. září 2001.*
  - 20) *§7 odst. 2 písm.f) zákona č. 239/2000 Sb.*
  - 21) *Usnesení Bezpečnostní rady státu č. 115 ze dne 29. července 2000.*

- 22) *Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.*
- 23) *Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon), ve znění zákona č. 238/2000 Sb.*
- 24) *Zákon č. 219/2000 Sb.*

Informace ke koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015

Dne 22. dubna 2002 schválila vláda České republiky koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015.

V koncepci je charakterizován dosavadní stav v oblasti ochrany obyvatelstva v ČR a navrženo řešení stávajících problémů, a to i v návaznosti na závazky, které vyplývají pro Českou republiku z mezinárodních úmluv a dokumentů. Jedná se zejména o ministerskou směrnici pro civilní nouzové plánování Severoatlantické aliance a rozhodnutí Rady Evropské unie o ustanovení akčního programu Společenství pro oblast civilní ochrany.

Ochrana obyvatelstva je charakterizována jako soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů směřujících k minimalizaci dopadů mimořádných událostí na životy a zdraví obyvatelstva, majetek a životní prostředí. Zdůrazňuje zákonem stanovenou odpovědnost a úkoly ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, orgánů územních samosprávních celků včetně obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Tyto činnosti a postupy nejsou pojímány izolovaně, ale jako součást havarijního, krizového a obranného plánování.

Vychází ze základních principů uplatňovaných ve vyspělých zemích světa, na kterých bude ochrana obyvatelstva organizována. Je to především starost státu o ochranu obyvatele. Ústředním orgánem v oblasti ochrany obyvatelstva je ministerstvo vnitra. Konkrétní odpovědnost ministrů a vedoucích jiných ústředních správních úřadů za ochranu života, zdraví a majetku je stanovena příslušnými zákony a vyplývá z jejich kompetencí. Odpovědnost za ochranu obyvatelstva je rozložena na všechny úrovně veřejné správy, včetně obcí. Profesní organizace tvoří jádro výkonných a částečně i řídicích složek a jsou doplňovány ostatními složkami různé právní povahy i fyzickými osobami. Široká informovanost veřejnosti o ochranných opatřeních je prostředkem, který napomáhá k účinnější ochraně

obyvatelstva. Opatření, připravovaná k řešení následků mimořádných událostí a zmírnění dopadů krizových situací v míru, budou v případě potřeby využita i v období válečného stavu.

V koncepci je zvýrazněna role integrovaného záchranného systému (IZS) a potřeba vybavení jeho složek technikou a materiálem tak, aby zvládly následky jakýchkoliv mimořádných událostí včetně možných teroristických útoků s použitím zbraní hromadného ničení. Je zde položen důraz na prohloubení veřejné informovanosti, jejímž výsledkem musí být informovaný občan. K tomu budou státní orgány, orgány územních samosprávních celků a zaměstnavatelé poskytovat informace o možných ohroženích, plánovaných opatřeních a postupu při řešení následků mimořádných událostí.

Koncepce se zabývá dořešením vazeb a úkolů jednotlivých stupňů veřejné správy, podnikové sféry i vlastního občana. Vybavením složek IZS materiálem a technikou k zajištění odstraňování následků mimořádných událostí vyplývajících z nových hrozeb. Vytvořením centrálních sil IZS v resortu Ministerstva vnitra. Dobudováním systému operačních a informačních středisek IZS a jejich z odolným komunikačním spojením a informačním a komunikačním systémem krizového řízení. Zvýšením úrovně připravenosti pracovníků veřejné správy, zejména obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob, občanů a školní mládeže. Stanovením základních organizačních a technických opatření ochrany obyvatelstva, tj. varování, evakuací, ukrytím a nouzovým přežitím. V neposlední řadě stanovením postupu nakládání s materiálem civilní ochrany.

Přijetím zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, byla poprvé od roku 1935 legislativně upravena problematika civilní ochrany, resp. ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech. Schválením tak mimořádně závažného dokumentu, jakým bezesporu koncepcí ochrany obyvatelstva je, byly nejen stanoveny další směry rozvoje těchto pro občany zvláště citlivých opatření, avšak současně s tím se výrazně změnilo chápání civilní ochrany jako systému fungujícího jen v období válečného stavu na její chápání jako systému reálně a efektivně využitelného při mimořádných událostech, jako jsou živelní pohromy, průmyslové havárie nebo teroristické útoky.

Koncepce ochrany obyvatelstva se tak stala dalším a rozhodujícím opatřením pro transformaci civilní ochrany zahájené po roce 1989. Je dalším krokem ke sladění činnosti záchranných složek a opatření přijímaných státními orgány a správními úřady pro pomoc postiženému obyvatelstvu.

V závěru roku 2004 předložil ministr vnitra vládě Informaci o plnění Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 s návrhem na její dílčí úpravu. Za více než dvouleté období realizace koncepce se potvrdila správnost nastavení směrů v rozvoji opatření k ochraně obyvatelstva. Rozhodující úlohu sehrávají Hasičský záchranný sbor ČR a integrovaný záchranný systém. Postupně se daří prosazovat odpovědnost za ochranu obyvatelstva na úroveň obcí, zejména u obcí s rozšířenou působností. Tato skutečnost byla pozitivně ovlivněna ustanovením tajemníků bezpečnostních rad a zahájením jejich odborné přípravy. Opatření ochrany obyvatelstva jsou zapracována do havarijních plánů krajů a vnějších havarijních plánů. V trvalé provozuschopnosti je udržován jednotný systém varování a vyzkoušení. Občanům je poskytnuta možnost získávat informace od orgánů veřejné

správy, prostřednictvím hromadných informačních prostředků, tiskovin apod. Na základních a středních školách byla zahájena výuka tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí v rozsahu šesti vyučovacích hodin ročně.

Na základě získaných zkušeností a potřeby účelného vynakládání finančních prostředků na opatření k eliminaci soudobých bezpečnostních hrozeb a rizik byly navrženy dílčí úpravy koncepce. Z důvodu hrozeb možných teroristických útoků se ukazuje potřeba vytvořit účinnější národní systém zjišťování, předávání, vyhodnocování a využívání údajů o radiační, chemické a biologické situaci. Rovněž je potřebné stanovit požadavky ochrany obyvatelstva na projektování staveb, ve kterých dochází ke shromažďování velkého počtu osob. Na druhé straně, vzhledem k nereálnosti vzniku válečného konfliktu ve Střední Evropě, nebude nutná podpora státu nejen výstavbě nových stálých úkrytů, ale také rekonstrukcím a opravám stávajících úkrytů a trvání na zachování jejich účelu, včetně rozšíření kapacity ochranných systémů podzemních dopravních staveb v hlavním městě Praze.

Vláda ČR svým usnesením č. 21 ze dne 5. ledna 2005 vzala výše uvedenou informaci na vědomí a schválila navržené změny, které byly zapracovány do [Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015](#).

plk. Mgr. Bohumír Martínek
ředitel odboru ochrany obyvatelstva
MV-generální ředitelství HZS ČR